

Inhoud

Woord vooraf	9
Dankwoord	11
Inleiding	13
1 Visie positieve heroriëntering	17
Crisis als kans	19
Krachtlijnen	21
2 De houding van de procesbegeleider	51
Een andere kijk op hulpverlening	53
Van hulpverleners naar procesbegeleiders	54
Procesbegeleider, een manier van zijn	55
Kernkwaliteiten moed, kwetsbaarheid en vertrouwen	62
De houding van de procesbegeleider in de praktijk	67
De rol van de ander	76
3 Positieve heroriëntering in de praktijk	77
Ontstaan van positieve heroriëntering	79
Module contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering	82
Voorwaarden om positieve heroriëntering in de praktijk te brengen	106
Het bewegingsmodel	113

Bijlagen	121
Bijlage 1. Leidraad (eerste) individueel gesprek	123
Bijlage 2. Leidraad cirkel	125
Bijlage 3. Leidraad herstelgesprek	127
Bijlage 4. Afrondingsmodaliteiten met betrekking tot de verontrusting	129
Bijlage 5. Collegiale principes Ligand	131
Bijlage 6. OASE-model	132

Literatuur	133
------------	-----

Inleiding

De werkelijke ontdekkingsreis ligt
niet in het speuren naar nieuwe
landschappen, maar in het kijken met
andere ogen.

Marcel Proust

Met dit boek willen we jullie meenemen op onze ontdekkingsreis van de afgelopen tien jaar. We ontmoetten talloze gezinnen, teams en organisaties, die ons steeds inspireerden met hun doorzettingsvermogen, hun vallen en telkens weer opstaan, hun liefde en hun hoop. We voelden wat Geert Mak bedoelt wanneer hij schrijft: “Ik dacht een reis te maken, maar meer en meer besepte ik dat de reis mij maakte.” We werden geconfronteerd met pijn, verdriet en lijden, maar ook en vooral met het diepe en existentiële verlangen naar verandering dat hier telkens weer achter schuilgaat.

Dit boek is voor iedereen die kennis wil maken met de visie van positieve heroriëntering. Het is inspirerend voor iedereen die in aanraking komt met gezinnen en teams in verontrustende situaties en die op zoek is naar een menselijke, liefdevolle en existentiële aanpak. Met existentieel bedoelen we dat we ingaan op vragen die betrekking hebben op de diepere gronden van het bestaan, vragen naar de betekenis van ons leven.

De visie van positieve heroriëntering werd tien jaar geleden ontwikkeld door Willy Vandamme en Sabine Bourgeois en voor het eerst toegepast in het Columbusproject (waarover meer in deel 3). Positieve heroriëntering is enerzijds, een visie op het leven, maar anderzijds mondt ze ook uit in een methodiek die toegepast wordt in de Vlaamse Jeugdhulp.

Positieve heroriëntering is een verhaal van ons allemaal. Dag in, dag uit geven we dit verhaal verder vorm met de mensen met wie we samenwerken en leven. Het is nooit helemaal af.

Je kan je afvragen waarom we een boek wilden schrijven over iets dat zo dynamisch is. Dat was gedurende lange tijd ons excuus om er niet aan te beginnen. We deden wel eens pogingen, maar telkens weer raakten we meegezogen in de stroom van het leven en waren er dringende zaken die

onze aandacht en tijd vroegen. Tegelijkertijd schrikte het ons af om onze gedachten en woorden op papier te zetten, zwart op wit en onveranderlijk. De nood aan een uitgeschreven visie en een methodologisch kader werd echter steeds groter, voor de partners waar we mee samenwerken en voor alle mensen in de jeugdhulpverlening die we opleiden. Ook voor onszelf, na tien jaar werken met gezinnen en teams, is de tijd rijp om deze visie tastbaar te maken.

We geloven ten volle dat elke situatie waarin we vast komen te zitten, ons een kans biedt om iets anders te doen. Positieve heroriëntering ondersteunt mensen in het zoekproces naar wat hen écht drijft en hoe ze zich vrij(er) kunnen voelen. Dit boek wil jullie een idee geven van hoe dat in de praktijk kan worden gebracht.

In het *eerste deel* van het boek staan we stil bij de visie en de krachtlijnen van positieve heroriëntering. We maken hierbij nog niet meteen de brug naar de concrete vorm van onze praktijk, zoals die zich voor ons vertaalt in de module ‘contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering’ binnen de jeugdzorg. We verkennen de visie, die *an sich* toepasbaar is op elke plek waar de beweging vastloopt.

In het *tweede deel* staan we stil bij de rol van procesbegeleider. Wanneer we samenwerken met de gezinnen is onze houding het enige waar we controle over hebben. We willen iets vertellen over het belang van deze houding in de gezinnen/teams waar we komen.

In het *derde deel* van het boek beschrijven we hoe die visie het uitgangspunt vormt van de concrete praktijk van het werken met mensen in vastgelopen situaties. Je ontdekt er onze methodische vertaling van de visie van positieve heroriëntering. Dit deel vormt op dit moment het uitgangspunt van onze praktijk, maar we blijven steeds aftoetsen of deze gecreëerde structuren nog wel beantwoorden aan de missie die we beogen.